

13. 11. 2024

MOŽNOSTI, LIMITY A STÁVAJÍCÍ STAV DIGITALIZACE DAT Z LABORATOŘÍ

Miroslav Zvolský, Daniel Klimeš, Jakub Kubát, Milan Blaha

www.uzis.cz

DOSAVADNÍ POŽADAVKY NA DIGITALIZACI LABORATORNÍCH DAT

1) Existence dat v interním Laboratorním informačním systému
+ komunikace s Klinickým informačním systémem

2) Výměna dat s jiným poskytovatelem

Tisk/Export dat do výstupu

Zaslání (elektronickou formou)

Vytvoření strukturované zprávy
ve formátu Datového
standardu MZ (DASTA)

Zaslání elektronickou formou

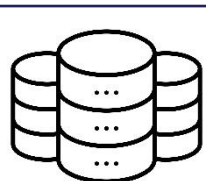

Přijetí strukturované datové
zprávy cílovým informačním
systémem

Jednotný formát pro výměnu

- standard žádanky o laboratorní vyšetření
- standard výsledku laboratorního vyšetření
- laboratorní výsledky v ambulantní a propouštěcí zprávě

Centrální sběr dat o laboratorních výsledcích

Klinický informační systém

Parametrický záznam

Zpráva: pro jiného
poskytovatele, pro
pacienta, ...

Ekvivalenty v kódovacích systémech

MKN

SZV

markery

...-11

KHP

NČLP

Úprava datových rozhraní (výběr z
existujícího parametrického záznamu)

např. NRHOSP, datové
rozhraní dokladů ZP

ZP

NZIS

STANDARDSY, MINIMÁLNÍ DATOVÉ STANDARDSY

#	Položka	Popis položky	Kódový systém/sada hodnot	Povinnost při výstupu	Doporučení nebo komentář	Kódové označení četnosti
A.2.7	Průběh hospitalizace					1..1
A.2.7.1	Diagnostický souhrn	Diagnostický souhrn obsahuje všechny problémy/diagnózy, které měly vliv na péči během daného hospitalizačního případu či je důležité je zaznamenat z důvodu zajištění kontinuity péče. Diagnostický souhrn rozlišuje, v souladu s mezinárodním doporučením, problémy/diagnózy aktivní, problémy vzniklé v průběhu hospitalizace a neaktivní problémy/diagnózy. Diagnostický souhrn obsahuje všechny stavy tak, jak byly rozpoznány na konci hospitalizace, po všech vyšetřeních.				1..*
A.2.7.1.1	Popis problému	Popis problému textem.	text	Povinné		1..1
A.2.7.1.2	Kód	Formalizované vyjádření zdravotního problému kódem a typem a verzí kódovacího/klasifikačního systému.	MKN-10 MKN-O Orphacode HPO SNOMED CT další kódovací systémy	Požadované	Povinné, pokud je k dispozici obsah plného významu problému v kódované podobě	1..*
A.2.7.1.3	Datum vzniku	Datum vzniku onemocnění. Přesné nebo přibližné datum.	datum, rok+měsíc, rok	Požadované		1..1
A.2.7.1.4	Datum vyřešení či remise	Datum vyřešení či ustoupení problému do remise. Problémy jejichž klinický stav je "aktivní" nemají tento údaj vyplněn.	datum	Požadované	Povinné, pokud známo	0..1
A.2.7.1.5	Kategorie problému	Klasifikace problému z hlediska vlivu na průběh hospitalizace.	Komplikace (problém vzniklý v průběhu hospitalizace), aktivní problém řešený v průběhu hospitalizace, aktivní problém neřešený či nemající vliv na průběh hospitalizace (komorbidita).	Požadované	Povinné, pokud známo	0..1
A.2.7.1.6	Okolnosti vyřešení	Důvod, pro který se stav problému změnil na neaktivní. Takovým důvodem může být např. chirurgický zákrok, lékařské ošetření apod. Toto pole obsahuje „volný text“, který se uvádí pouze pokud nejsou okolnosti řešení zahrnuty v jiných oblastech PZ (výkony, implantáty apod.) Např. resekce jater cystektomie bude okolností řešení problému „jaterní cysta“ a bude zahrnuta do chirurgických výkonů.	text	Volitelné		0..1

STANDARDY, MINIMÁLNÍ DATOVÉ STANDARDY

#	Položka	Popis položky	Kódový systém/sada hodnot	Povinnost při výstupu	Doporučení nebo komentář	Kódové označení četnosti
A.2.7	Průběh hospitalizace					1..1
A.2.7.1	Diagnostický souhrn	Diagnostický souhrn obsahuje všechny problémy/diagnózy, které měly vliv na péči během daného hospitalizačního případu či je důležité je zaznamenat z důvodu zajištění kontinuity péče. Diagnostický souhrn rozlišuje, v souladu s doporučením, problémy/diagnózy aktivní, průběhu hospitalizace a neaktivní problémy. Diagnostický souhrn obsahuje všechny stav rozpoznány na konci hospitalizace, po všech				
A.2.7.1.1	Popis problému	Popis problému textem.				
A.2.7.1.2	Kód	Formalizované vyjádření zdravotního problému a verzi kódovacího/klasifikačního systému.				
A.2.7.1.3	Datum vzniku	Datum vzniku onemocnění. Přesné nebo přibližné				
A.2.7.1.4	Datum vyřešení či remise	Datum vyřešení či ustoupení problému a jejichž klinický stav je "aktivní" nemají tento				
A.2.7.1.5	Kategorie problému	Klasifikace problému z hlediska vlivu na průběh				
A.2.7.1.6	Okolnosti vyřešení	Důvod, pro který se stav problému změnil. Takovým důvodem může být např. chirurgické ošetření apod. Toto pole obsahuje „volný text“ pouze pokud nejsou okolnosti řešení zahrnuty v oblastech PZ (výkony, implantáty apod.) Např. resekce jater cystektomie bude okolností řešení problému „jaterní cysta“ a bude zahrnuta do chirurgických výkonů.		Volitelné		0..1

Standard propouštěcí zprávy + dalších 11 oblastí

Definují strukturu a vlastnosti strukturované elektronické zdravotnické dokumentace

Propouštěcí zpráva: cca 280 parametrů a jejich skupin v 7 oblastech

administrativní údaje, dříve vyslovená přání, urgentní info a anamnéza, důvod a typ hospitalizace, stav při přijetí, průběh hospitalizace, ukončení hospitalizace

STANDARDY, MINIMÁLNÍ DATOVÉ STANDARDY

A.2.7.6	Výsledky vyšetření	Výsledky významných funkčních, diagnostických a zobrazovacích vyšetření pro zajištění kontinuity péče, provedených v průběhu hospitalizace. Výsledky objednané, ale dosud nedodané vyšetření (status = "registered") by měly být prezentovány odděleně od výsledků již dodaných.				0..*
A.2.7.6.1	Datum a čas vyšetření	Datum a čas, kdy bylo vyšetření provedeno.	datum, čas	Požadované	Povinné, pokud A.2.7.6 vyplněno	1..1
A.2.7.6.2	Stav vyšetření	Stav vyšetření (zadáno, předběžné, finální, ...).	hl7:observation-status	Požadované	Povinné, pokud známo	1..1
A.2.7.6.3	Výsledek vyšetření textem	Textový popis vyšetření a jeho výsledku.	text	Volitelné		0..1
A.2.7.6.4	Popis vyšetření	Popis typu vyšetření textem a/nebo kódem. Popis typu vzorku, datum a čas odběru, pokud jde o vzorek	text nebo kód + typ kódového systému, např. NČLP SNOMED CT RADLEX	Požadované	Povinné, pokud A.2.7.6 vyplněno	1..1
A.2.7.6.5	Výsledek vyšetření formalizovaný	Formalizované vyjádření výsledku vyšetření obsahující výslednou hodnotu (kód, text, číselnou hodnotu), jednotku měření a interpretaci, případně také odpovídající referenční meze. Obsah se bude lišit v závislosti na typu vyšetření.	text nebo kód + typ kódového systému, např. SNOMED CT NČLP UCUM	Požadované	Povinné, pokud A.2.7.6 vyplněno	0..1

Zákon o zdravotních službách 372/2011 Sb.

§ 77a

Národní registr hrazených zdravotních služeb

(4) Do Národního registru hrazených zdravotních služeb rovněž předává údaje poskytovatel, který provedl vyžádaná laboratorní vyšetření a tuto zdravotní službu vykázal zdravotní pojišťovně, a to

a) výsledky laboratorních odborných **hematologických**, odborných **biochemických** nebo **mikrobiologických** vyšetření,

b) výsledky jiných laboratorních odborných vyšetření než uvedených v písmenu a), pokud si takové laboratorní vyšetření vyžádalo centrum vysoce specializované zdravotní péče,

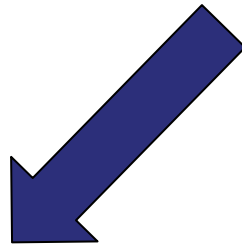
c) identifikační údaje zdravotní pojišťovny, které byla úhrada zdravotních služeb podle písmene a) nebo b) vykázána,

d) identifikační údaje poskytovatele, včetně identifikace pracoviště, který laboratorní vyšetření podle písmene a) nebo b) provedl,

e) číslo pojištěnce nebo identifikátor pacienta.

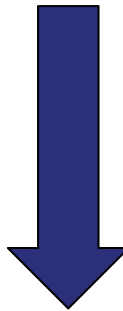
- Rozsah až stovky milionů výsledků ročně
- Osobní citlivé údaje
- S vazbou na základní registry (ROB)
- Moderní rozhraní
- Číselník laboratorních položek NČLP
- Online validace

Typy výsledků

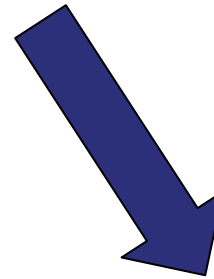
Kvalitativní data

Výsledek = hodnota z číselníku

Kvantitativní data

Výsledek
- číslo
- referenční meze

Mikrobiologie

Výsledek = strukturovaný záznam

DASTA x FHIR

- V ČR zavedená a podporovaná
- Čistě národní rozhraní
- XML struktura
- Národní číselník laboratorních metod (NČLP)
- Pro dávkový příjem
- Asynchronní zpracování
- Nový, u nás málo rozšířený
- Mezinárodní rozšíření (HL7)
- Online zpracování
- REST API
- Přesah do EU
- Přeshraniční výměna
- Budoucnost

FHIR + NČLP

Problémy dosavadního NČLP:

- soustava číselníků, odbornostní oblasti
- díky rozsahu náročný na správu
- nedodržování standardu – přidávání položek na lokální úrovni

Nové parametry správy:

- zaštiťováno NCEZ ve spolupráci s ÚZIS a za garance odborných společností
- vazby na LOINC
- standardizovaná metodika aktualizací
- vynucování standardu

Krevní skupinové systémy

Příklad oblasti (třídy) v NČLP

[AB0 aglutininy](#)

[AB0 aglutinogeny](#)

Aglutiny AB0 systému krevních skupin -> [AB0 aglutininy](#)

Aglutinogeny AB0 systému krevních skupin -> [AB0 aglutinogeny](#)

Antigen D Rh systému krevních skupin -> [Rh D](#)

Antigeny D Rh systému krevních skupin -> [Rh D + weak](#)

D antigen Rh systému krevních skupin -> [Rh D](#)

[Duffy systém - Fy a](#)

[Duffy systém - Fy b](#)

[Kell systém - K](#)

[Kell systém - k](#)

[Kidd systém - Jka](#)

[Kidd systém - Jkb](#)

[Kompatibilita - popis](#)

[Krevní skupina - popis](#)

[Krevní skupina AB0Rh/D/ kompletní](#)

[Krevní skupina AB0Rh/D/ novorozenec](#)

KS - popis -> [Krevní skupina - popis](#)

KS AB0Rh/D/ kompletní -> [Krevní skupina AB0Rh/D/ kompletní](#)

KS AB0Rh/D/ novorozenec -> [Krevní skupina AB0Rh/D/ novorozenec](#)

[Lewis systém - Lea](#)

[Lewis systém - Leb](#)

[Lutheran systém - Lua](#)

[Lutheran systém - Lub](#)

[MNSs systém - M](#)

[MNSs systém - N](#)

[MNSs systém - S](#)

[MNSs systém - s](#)

[Nepravidelné protilátky - popis](#)

[P systém - P1](#)

[Rh C](#)

[Rh c](#)

[Rh Cw](#)

[Rh D](#)

[Rh D + weak](#)

[Rh E](#)

[Rh e](#)

[Screening protilátek](#)

[Screening protilátek](#)

[Typizace erytroctů - popis](#)

- Velmi frekventované
  - Více jak milion ročně
  - Cca 60 metod
- Frekventované
  - 100 tisíc až milion ročně
  - Cca 150
- Rozšířené
  - 10 tisíc až 100 tisíc ročně
  - Cca 220
- Specifické
  - Méně jak 10 tisíc ročně
  - Cca 500

- HW infrastruktura – vysoutěženo
  - Nákup, instalace, zprovoznění - do konce II. kvartálu 2025
- Standard ve FHIR
  - MZ připraví a zveřejní do 31.3.2025
- Implementace na straně ÚZIS
  - Do konce roku 2025
- Pilotní projekty od roku 2026

Děkujeme za pozornost